

Γιώτα Κριλή: Ο τελευταίος γεωργός

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Μέρος 32ο

Το επίκαιρο γεγονός της επόμενης εβδομάδας ήταν η αποτυχία της πρόσφατης εξέγερσης που είχε υποκινήσει ο υποπλοίαρχος Κωσταντίνος Τυπάλδος στο ναυτικό, και η δημοσίευση της ανακοίνωσης της Διοικητικής Επιτροπής του Συνδέσμου που τον κατηγορούσε για την πράξη του. Επίσης στο ίδιο φύλλο της εφημερίδας Χρόνος δημοσιεύτηκε και το άρθρο «Σάλπισμα» του Ανδρέα Καρκαβίτσα. Ήταν στρατιωτικός γιατρός, ανήκε στο Σύνδεσμο και ήταν δυσारेστημένος με την ατελέσφορη τακτική που ακολουθούσε ο Ζορμπάς και οι ανώτεροι αξιωματικοί.

Ο καπετάν Ροκάκης άκουγε κατάπληκτος το Σωκράτη που του διάβαζε το άρθρο:

«Άντρες με τα γερά κορμιά – εσάς λέω, του Συνδέσμου τους λεβέντες! – νέοι, με τα γελαστά χρώματα και την αστραπή στο μάτι, πού είσθε; Άντρες με την ορμή, με την ψυχή και με το αίσθημα, ευπατρίδες αληθινοί μιας ρεζιλεμένης πατρίδας, γιατί δεν φαίνεσθε; Εγώ τόσον καιρό (μέρες έσβησαν, έφυγαν μήνες) σας καρτερώ, και μαζί μου ο λαός, βάνω το αυτί μου κι ακροάζομαι, τον ερχομό σας ακροάζεται το έθνος, το ρυθμικό βηματισμό σας προσμένει ονειροπλέχτρα η Φυλή. Σας είδε μίαν αυγή σαν όνειρο τερπνό μέσ' στο βαρύν τον ύπνο της και πήδησε ξαφνιασμένη κι απορούσα. Εκεί στον κάμπο του Γουδι σάλεψαν ήσκιιοι στο σκοτάδι το βαθύ, άστραψαν θυμοί – έτριξαν προγονικά κόκκαλα...»

– Στάσου, παιδάκι μου. Θάμπωσαν τα μάτια μου, είπε φυσώντας τη μύτη του και σκουπίζοντας τα δάκρυά του.

Συνέχισε ο Σωκράτης και κάθε τόσο τον σταματούσε να του ξαναδιαβάσει μια πρόταση ή να συνέρθει από τη συγκίνηση που τον κατείχε.

– Εύγε του! αναφώνησε σαν τέλειωσε η ανάγνωση. Χειρουργική λεπίδα η πέννα του Καρκαβίτσα. Να μου το ξαναδιαβάσεις, Σωκράτη μου.

Την Κυριακή που μαζεύτηκαν για το συνηθισμένο μεσημεριανό φαγητό, ο καπετάν Ροκάκης απαίτησε να ξαναδιαβαστεί το άρθρο. Να το ακούσουν όλοι να φωτιστούν.

– Καπετάνιε, εγώ το έχω ήδη διαβάσει τρεις φορές, είπε ο Στέλιος.

– Όλοι μας το έχουμε διαβάσει και ξαναδιαβάσει, πρόσθεσε ο Μανόλης. Όλος ο κόσμος μιλάει γι' αυτό.

– Όμως, μόνο ο Τυπάλδος και οι οπαδοί του άκουσαν το σάλπισμα και σήκωσαν σπαθί να χτυπήσουν τους θεομαίχτες που έχουν μολύνει την πατρίδα μας. Γιατί δεν τους συμπαρασταθήκατε; Είναι ανάξιοι και προδότες ο Ζορμπάς και το σινάφι του. Τα έχουν κάνει τάτσι-μίτσι-κότσι με την ολιγαρχία, είπε ο καπετάν Ροκάκης χτυπώντας το μπαστούνι του στο

πάτωμα.

– Αναμφίβολα είχε δίκιο ο Τυπάλδος, πατέρα. Πρέπει να γίνουν εκκαθαρίσεις στο στρατό και το ναυτικό και ριζικές αλλαγές στον κρατικό μηχανισμό. Όμως αργοπόρησε. Αυτό το κίνημα έπρεπε να γίνει στην αρχή. Έπειτα άφησε έξω το στρατό της ξηράς. Είναι και αφίκορος. Πριν ξεκινήσει το κίνημα απείλησε την Επιτροπή του Συνδέσμου ανακοινώνοντας ότι θα σήκωνε παντιέρα και τους έδωσε την ευκαιρία να οργανωθούν αποτελεσματικά εναντίον του, εξήγησε ο Λευτέρης.

– Όστ' έτσι ε; Άνθρακας ο θησαυρός! Πέτρο, τι μαγειρεύουν στη Βουλή;

– Καπετάνιε, ήμουνα κει πριν δυο βδομάδες. Τα θυρωρεία γεμάτα αξιωματικούς. Ο υπουργός των Οικονομικών ο Ευταξίας υπέβαλε τα οικονομικά νομοσχέδια του Συνδέσμου και μίλησε κοντά για πέντε ώρες, παρά τους χλευασμούς της αντιπολίτευσης, δηλαδή του Θεοτόκη, του Ράλλη, του Νέγρη, του Δραγούμη και του Γούναρη.

– Ο Γούναρης! αναφώνησε ο καπετάν Ροκάκης. Το φωτεινό αστέρι της ανεξάρτητης ομάδας που φώτισε τη Βουλή για ένα φεγγάρι με τις προοδευτικές της ιδέες. Διαλύθηκαν λόγω που ο καιροσκόπος Γούναρης πέταξε στο καλάθι των αχρήστων τα ιδανικά του για το υπουργικό που του 'δωσε ο Θεοτόκης. Ο πουλημένος, ο διπρόσωπος. Δεν έχει αρχές και δεν θα πρέπει να 'χει και λόγο στη Βουλή.

– Δυστυχώς, συνήθως όλοι οι πολιτικοί δεν έχουν αρχές, συνέχισε ο Πέτρος. Όμως, κατά τη γνώμη μου, ο Ευταξίας αποτελεί εξαίρεση. Είναι ο πιο αξιόλογος υπουργός του Μαυρομιχάλη και τα νομοσχέδια που ψηφίστηκαν στην Βουλή, όπως η μετάθεση φόρων στις ευπορότερες τάξεις, η καθιέρωση φόρου εισοδήματος, ο φόρος κληρονομιών, η κατάργηση του φόρου αμπελιών και των αροτριώντων ζώων και πολλά άλλα, είναι ευεργετικά για το λαό. Επιπλέον, δημιούργησαν τις δημοσιονομικές δυνατότητες για την αναδιοργάνωση του στρατού, του ναυτικού και για την κανονική λειτουργία της κρατικής μηχανής.

– Τότε γιατί δεν υπάρχει πρόοδος; ρώτησε ο Ηρακλής.

– Γιατί η κρατική μηχανή βρίσκεται στα χέρια της κυβέρνησης Μαυρομιχάλη. Αναγκαστικά κι από φόβο ψήφισαν τα νομοσχέδια. Δεν ενδιαφέρονται για την εφαρμογή τους.

– Ούτως και το αδιέξοδο, σχολίασε ο Μανόλης.

– Η παρουσία των αξιωματικών στα θυρωρεία και στους δρόμους προξενεί φόβο. Και από την περασμένη εβδομάδα που έγινε το κίνημα του Τυπάλδου, φοβούνται πιο πολύ. Τους βλέπεις κατσοφιασμένους παντού. Μιλάνε ψιθυριστά

και συνωμοτικά.

– Είναι κι αυτό κάτι, Ηρακλή. Καλύτερα να μας φοβούνται παρά να μας λυπούνται, τόνισε ο Λευτέρης.

– Για πόσο καιρό θα διαιωνίζεται αυτό το αδιέξοδο; Δηλαδή, ο Σύνδεσμος δεν έχει πια τα κότσια ν' αλλάξει την κατάσταση;

– Απ' ό,τι μαθαίνουμε έχουν βλέψεις για καινούριο πρωθυπουργό. Στα χαρτιά είναι και ο Βενιζέλος, είπε ο Μανόλης.

– Μακάρι. Έχει μέσα του την αντρείοσύνη της Κρήτης. Έχει όραμα, σχολίασε ο καπετάν Ροκάκης.

*

Η νιόπαντρη Νικολέτα απόθεσε ένα γυάλινο βάζο με καπάκι γεμάτο κουφέτα στο τραπέζακι, δίπλα στα φιγουρίνια, και φίλευε τις πελάτισσες. Της έδιναν εγκάρδιες ευχές και η συζήτηση στρεφόταν γύρω από την παντρεία. Η κάθε μια είχε κάτι να πει από το δικό της βίο. Μερικές μιλούσαν ελεύθερα για το σεξ και έκαναν τη συνεσταλμένη Νικολέτα να κοκκινίζει. Άλλες πρόσφεραν συμβουλές για πιάσιμο παιδιού, για αντισύλληψη και για τη διατήρηση της σιλουέτας μετά τη γέννα.

– Το φύλο μας αδικείται σχετικά με την αναπαραγωγή. Μας ρημάζουν οι πόνοι στη γέννα, ξεχειλώνει και το σώμα μας και αναγκαζόμαστε να φοράμε κορσέδες, ενώ ο άντρας γονιμοποιεί απλώς με κραδασιμούς ηδονής, σχολίασε μια μεσόκοπη κυρία και τις έπιασαν όλες τα γέλια.

– Η αναπαραγωγή είναι μια βιολογική κατάσταση. Όμως το πρόβλημα είναι που, σαν γυναίκες, δεν έχουμε το δικαίωμα να εξουσιάζουμε τους εαυτούς μας και να παίρνουμε αποφάσεις για τη ζωή μας. Οι άνδρες θέλουν τη γυναίκα υποταγμένη και εξάρτημα της δικής τους ζωής. Στην κοινωνία μας δεν υπάρχουν ευκαιρίες για τις γυναίκες να σπουδάσουν, ν' αποκτήσουν προσόντα και επαγγελματική κατάρτιση. Δεν είναι υποχρεωτικό να πηγαίνουν τα κορίτσια στο σχολείο. Δεν έχουμε το δικαίωμα να ψηφίζουμε, και επομένως δεν έχουμε λόγο για τα μεγάλα ζητήματα της χώρας μας. Φυσικά, υπάρχουν και εξαιρέσεις. Εγώ είχα έναν καλό πατέρα που έκανε το παν να με σπουδάσει. Ήμουνα τυχερή και στο γάμο μου. Στη σταδιοδρομία μου με υποστηρίζει ο σύζυγός μου και μου συμπαραστέκεται. Επίσης, θαυμάζω γυναίκες όπως την κυρα-Μαρίκα και την κυρία Ερμιόνη που κατόρθωσαν από μόνες τους να εξοικειωθούν με τη ραπτική και να διακριθούν επαγγελματικά.